Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2003–2004

27 728 Wijziging van de Wet op de expertisecentra, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van een leerlinggebonden financiering en de vorming van regionale expertisecentra (regeling leerlinggebonden financiering)

Nr. 68

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 10 maart 2004

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap[1] heeft op 19 februari 2004 overleg gevoerd met mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en mevrouw Ross-van Dorp, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over **de leerlinggebonden financiering**.
Hierbij zijn de volgende documenten betrokken:

- **de Vierde voortgangsrapportage leerlinggebonden financiering (LGF) van 17 april 2003 en de Lijst van vragen en antwoorden van 10 juli 2003 (Kamerstuk 27 728, nrs. 58 en 59);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 9 december 2003 over haar reactie op brieven van ouders met een kind op Heliomare (Briefnr. OCW0 301 100);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 19 december 2003 over de Vijfde voortgangsrapportage leerlinggebonden financiering (Kamerstuk 27 728, nr. 60);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 februari 2004 inzake het antwoord op Kamervraag 11 van de tweede suppletoire begroting (Kamerstuk 29 336, nr. 11).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **Eijsink** (PvdA) stelt tot haar genoegen vast dat de voortgangsrapportages een sfeer uitademen van zorg en betrokkenheid. Het is duidelijk dat er is geluisterd naar opmerkingen uit het veld. Toch is dit alles nog lang niet voldoende.
In de praktijk van alledag belanden ouders in een lawine van bureaucratie. De uitgangspunten voor het beleid in de komende jaren zijn minder regels, meer ruimte en heldere verantwoording, maar de uitvoering is niet zo gemakkelijk. Zij haalt een voorbeeld aan waaruit blijkt dat ouders die met heel veel geduld en vasthoudendheid een budget hebben gekregen, tot de ontdekking komen dat de ambulante begeleiding waarop zij een beroep doen, niet voorhanden is. Uit een ander voorbeeld van een ernstig ziek meisje blijkt dat herindicatie onvermijdelijk is ook al is er geen enkel uitzicht op beter worden. De ouders moeten onder meer de vraag beant-

[1] Samenstelling:
Leden: Van Nieuwenhoven (PvdA), Van de Camp (CDA), Kalsbeek (PvdA), Cornielje (VVD), voorzitter, Lambrechts (D66), Hamer (PvdA), Karimi (GroenLinks), Van Bommel (SP), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Blok (VVD), Balemans (VVD), Slob (ChristenUnie), Vergeer (SP), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), Jan de Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Eski (CDA), Eijsink (PvdA), Leerdam (PvdA), ondervoorzitter, Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA) en Visser (VVD).
Plv. leden: Kruijsen (PvdA), Ferrier (CDA), Verbeet (PvdA), Rijpstra (VVD), Van der Laan (D66), Boelhouwer (PvdA), Halsema (GroenLinks), Lazrak (Groep-Lazrak), Tonkens (GroenLinks), Van Oerle-van der Horst (CDA), Hirsi Ali (VVD), Örgü (VVD), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Dijksma (PvdA), Hessels (CDA), Sterk (CDA), Atsma (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), De Krom (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF), Adelmund (PvdA) en De Grave (VVD).

KST74867
0304tkkst27728-68
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2004

woorden of hun kind gehandicapt is. Als zij die vraag met nee beantwoorden, is er geen extra zorg meer mogelijk, maar als zij met ja antwoorden, krijgt hun kind het stempel dat zij zo lang mogelijk willen vermijden. Honderden ouders, hun kinderen en scholen verkeren in vergelijkbare situaties. Op papier kloppen de regels, maar in de praktijk kunnen ze niet worden uitgevoerd. Veel ouders hebben de moed al opgegeven en zien ervan af om een budget aan te vragen.
Zij waardeert het dat de minister dit onderkent en erkent dat er iets moet worden gedaan aan deze bureaucratie. Die leidt er bijvoorbeeld toe dat orthopedagogen 80% van hun tijd besteden aan het invullen van de diverse dossiers. In de overblijvende 20% zien zij de kinderen. Hoe kan dit worden omgedraaid?
Er is nog geen oplossing in zicht voor de wachttijd. Mevrouw Eijsink dringt erop aan dat er een indicatie wordt afgegeven binnen de periode van acht weken die in de Algemene wet bestuursrecht wordt genoemd, gerekend vanaf het moment dat de ouders de aanvraag bij de Commissie voor de indicatiestelling (Cvi) hebben neergelegd en niet vanaf het moment dat het dossier compleet is, zoals nu de voorwaarde is. Zij vraagt of die termijn in de wet kan worden opgenomen.
De minister komt de Kamer tegemoet door wijzigingen in de herindicering. Die leveren echter nieuwe problemen op. Wat moet in dit verband worden verstaan onder «stabiele kindkenmerken»? Tot die kenmerken behoren in ieder geval niet het IQ of een leerachterstand en een lichamelijke of zintuiglijke handicap zijn op zich ook geen criterium. Om nieuwe discussies te voorkomen zou in de wet moeten worden vastgelegd dat scholen jaarlijks bezien of het kind nog voldoet aan de indicatiecriteria en dit bespreken met de ouders.
De beheersbaarheid van de bekostiging kan worden gewaarborgd door de inspectie opdracht te geven tijdens haar jaarlijks onderzoek in het kader van het onderwijstoezicht, steekproefsgewijs de dossiers van geïndiceerde leerlingen te toetsen. Daarnaast moet worden vastgelegd dat inspectie, school en ouders om een herindicatie kunnen vragen. Daarmee wordt het rondpompen van dossiers voorkomen, wordt de beheersbaarheid gewaarborgd en worden veel extra werk en bureaucratie uitgebannen. Bovendien kan de Landelijke commissie toezicht indicatiestelling (LCTI) zich dan beperken tot haar kerntaak opdat ieder kind een budget naar behoefte krijgt. De commissie moet zich richten op de kwaliteitsbevordering van de indicatiestelling en functioneren als beroepsinstantie en zou zich niet met de controle moeten bezighouden. De minister heeft een eerste poging gedaan om het «test- en papiercircus» in te perken. Kan dit in percentages worden uitgedrukt? Bestaat er een norm voor de omvang van bureaucratie?
Het blijft een probleem dat kinderen die naar verwachting zouden kunnen worden geïndiceerd, eerst een forse achterstand moeten opbouwen voordat zij kunnen worden aangemeld. Mevrouw Eijsink stelt met klem dat het mogelijk moet zijn om kinderen met dreigende problemen te indiceren. Dit kan nu op basis van het criterium beargumenteerde afwijking, maar de Cvi durft dit vaak niet aan. Die mogelijkheid moet gestimuleerd worden; dit komt zowel het kind als de bekostiging ten goede. Zij vindt het onbegrijpelijk dat een kind eerst vier weken thuis moet zijn voordat het in aanmerking kan komen voor het project herstart.
In het overleg over het vmbo heeft de minister toegezegd dat zij in de evaluatie zal ingaan op de functie van de regionale verwijzingscommissies. Kan hierbij worden meegenomen of er ook kan worden gewerkt zonder de inzet van de Cvi en LCTI?
Mevrouw Eijsink vraag of de bewindslieden zich verantwoordelijk voelen voor alle kinderen die van dit beleid afhankelijk zijn. Voelen zij zich verantwoordelijk voor de zorg aan en de onderwijsbehoefte van deze kinderen? Willen zij actie ondernemen om ervoor te zorgen dat er binnen twee weken een uitvoerbare richtlijn komt die voorkomt dat er kinderen tussen

de wal en het schip vallen en te bereiken dat ouders weten dat er een onderwijsweg is voor hun kind met de zorg die broodnodig is? Als de overheid erin slaagt om over te gaan tot minder regels, meer ruimte en een heldere verantwoording, wordt er werk gemaakt van de autonomie van de scholen. Daarmee wordt het onderwijs eindelijk volwassen.

De heer **Balemans** (VVD) is van mening dat een wet haar bestaansrecht pas in de praktijk bewijst. Eventuele negatieve effecten moeten dan alsnog worden weggenomen. In dit geval staat het kind centraal: het moet door middel van het LGF en het persoonsgebonden budget (PGB) in staat worden gesteld om zijn talenten, kennis en vaardigheden zo goed mogelijk te ontwikkelen in het regulier onderwijs. Hij betwijfelt of dit nu mogelijk is.
De uitvoering van de wet levert problemen op. Ouders kunnen er in principe voor kiezen om hun kind in te schrijven bij een reguliere school. Sommige scholen weigeren die inschrijving, omdat zij het niet aan durven. Dan schort er iets aan de capaciteit of de mogelijkheden van de school. Hoe kan dit worden opgelost? Het beleid is er immers op gericht dat zoveel mogelijk kinderen met een beperking of een handicap een plaats vinden binnen het reguliere onderwijs.
In de brief van 9 december 2003 wordt ingegaan op de positie van een groep kinderen waarvan er 96 een stoornis hebben in het autistisch spectrum en er 26 hoogbegaafd zijn. De ouders zijn van mening dat het de school ontbreekt aan deskundigheid om de kinderen te ondersteunen. De minister schrijft dan in haar brief: «Om dit probleem op te lossen, zijn binnen scholen meer structurele activiteiten nodig op het terrein van deskundigheidsbevordering van leerkrachten en scholen.» Dit is wel erg mager. Wat zal zij doen om ervoor te zorgen dat die kinderen goed terecht komen? Spreekt zij de scholen aan op hun verantwoordelijkheid om kinderen binnen het reguliere onderwijs een plaats te geven? Hoe kan zij voorkomen dat deze kinderen het kind van de rekening worden?
Tijdens de begrotingsbehandeling is een aantal amendementen aangenomen dat is gericht op kinderen met een stoornis in het autistisch spectrum. Voor 2004 is een bedrag van 5 mln euro extra gereserveerd. Hoe wordt dit ingezet?
De herindicatie loopt vast door aanloopproblemen en het grote aantal dossiers. Hoe is de stand van zaken? Zijn er al verbeteringen opgetreden sinds 19 december 2003? Heeft het beleid het gewenste resultaat?
Het is goed dat er duidelijke criteria worden opgesteld, maar veel ouders en scholen vrezen dat kinderen die wel in de oude «hokjes» pasten, niet in de nieuwe zullen passen. Bij een te rigide clusterindeling zonder oog voor de specifieke situatie is de kans groot dat kinderen in het verkeerde cluster terecht komen of tussen de wal en het schip vallen. Hoeveel kinderen kunnen hiervan de dupe worden? Acht de minister het mogelijk om bij herindicatie ook de mening van derden, bijvoorbeeld huisartsen of deskundigen, te vragen over de vraag waar een kind het beste tot zijn recht komt?
De heer Balemans maakt zich zorgen over de samenwerking en de communicatie tussen de ministeries van OCW en VWS. Hij twijfelt niet aan de inzet van de minister van OCW, maar wel aan de inzet van het ministerie van VWS. De staatssecretaris schrijft dat het uitgangspunt is dat de bestaande PGB-houders niet gedupeerd zullen worden, maar ook dat de kosten beheersbaar moeten zijn. Hij legt die woorden zo uit dat het PGB na de overgangsmaatregel tot 1 augustus a.s., niet meer gebruikt mag worden binnen het onderwijs. De redenering lijkt te zijn: wat er binnen het onderwijs gebeurt, is een zaak van OCW en niet van VWS. Dit kan betekenen dat de begeleider van een kind met een PGB dat zorg en begeleiding nodig heeft, bij het schoolplein afscheid moet nemen. Dit kan toch niet de bedoeling zijn? Maakt de staatssecretaris zich nu niet schuldig aan «millimeterdemocratie»? Het kan ook betekenen dat kinderen die nu

gebruik maken van een combinatie van PGB en LGF en daardoor een schoolcarrière kunnen opbouwen in het reguliere onderwijs, vanaf 1 augustus 2004 naar het speciaal onderwijs worden verjaagd. Dit zal aanzienlijk duurder zijn.
De heer Balemans dringt erop aan dat er zo snel mogelijkheid duidelijkheid komt over de afspraken tussen de betrokken ministeries. Willen de bewindslieden toezeggen dat zij de Kamer voor 15 maart informeren over de uitkomst van hun overleg en over de gevolgen daarvan voor de inzet van het PGB binnen het onderwijs met ingang van het nieuwe schooljaar? Daarna zou er zo snel mogelijk een debat moeten volgen, zo mogelijk nog voor 1 april a.s. Het mag niet meer voorkomen dat ouders de dag voor de zomervakantie te horen krijgen dat hun kind niet langer welkom is op zijn school. Hij verwacht van de bewindslieden daadkracht, duidelijkheid en verantwoordelijkheidbesef. Zij moeten ervoor zorgen dat het belang van de kinderen zo goed mogelijk wordt gediend. Hij is van mening dat het PGB in het onderwijs op reguliere scholen moet worden voortgezet.

Mevrouw **Aasted Madsen-van Stiphout** (CDA) is verheugd dat de aanbevelingen van de LCTI integraal worden overgenomen.
Zij wijst erop dat de toegang tot het speciaal onderwijs moeilijker is geworden na de invoering van de Wet op de expertisecentra (WEC) en de LGF. Leerlingen die net niet aan de objectieve indicatiecriteria voldoen, worden nu veelal binnen het sbo en het vmbo geplaatst. De toename van leerlingen met gedragsproblemen is voor veel scholen een knelpunt. Hoe kan dit worden opgelost?
Een leerling die niet meer wordt geïndiceerd voor het Regionaal expertisecentrum (REC), maar wel voldoet aan de criteria voor het leerweg-ondersteunend onderwijs, kan niet in de tweede worden toegelaten. Zij dringt erop aan dat leerlingen die een positieve ontwikkeling doormaken en daardoor hun indicatie verliezen, als zijinstromer kunnen worden toegelaten.
Uit de beantwoording van de vragen blijkt dat er hard wordt gewerkt aan verbetering van de regelgeving opdat meer leerlingen een diploma kunnen behalen. Zo wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van een diplomalijn voor cluster 4. Leerlingen die onderwijs volgen binnen cluster 3 (de Heliomareleerlingen) kunnen na herindicatie te horen krijgen dat zij niet meer geïndiceerd zijn. Zij moeten de mogelijkheid krijgen om hun schoolloopbaan af te ronden met een diploma. Mevrouw Aasted Madsen stelt daarom voor dat de leerlingen die zijn geïndiceerd voor cluster 4, de mogelijkheid krijgen om hun diploma te behalen binnen cluster 3 zolang er geen diplomalijnen zijn voor cluster 4.
Een ander effect van de regelgeving is dat voor leerlingen van ROC's alleen nog gelden voor voorbereidende en ondersteunende activiteiten (VOA-gelden) beschikbaar zijn. Dit budget zou toereikend zijn voor de begeleiding van kinderen met handicaps en/of gedragsstoornissen. Uit onderzoek van de inspectie blijkt echter dat de uitval groot is, vooral op niveau 1 en 2. De uitval zal niet afnemen en de instroom in de ROC's zal moeilijker worden als er niet meer mogelijkheden worden geboden voor extra ondersteuning en begeleiding. De onderwijskansen van deze groep leerlingen zullen aanzienlijk toenemen als zij op basis van de huidige criteria een rugzakje krijgen. Doordat deze geïndiceerde leerlingen ook kunnen kiezen voor een plaatsing in het REC, kost dit geen extra geld.
Het is verheugend dat de minister de aanbevelingen overneemt met betrekking tot de administratievelastendruk en de doublures in testen en onderzoek ten behoeve van de indicatiestelling. Mevrouw Aasted Madsen dringt wel aan op spoed, opdat de betrokken kinderen op 1 augustus over een rugzakje kunnen beschikken.
Het veld schijnt een WEC-raad te hebben opgericht. Zij pleit voor een zo goed mogelijk contact tussen de politiek en het werkveld. De WEC-raad

moet als serieuze gesprekspartner worden beschouwd. Uiteindelijk komt dit de kinderen ten goede.
Er is een bedrag van €600 000 gevonden om de pijn in de ambulante begeleiding te verzachten. Het is heel triest dat die pijn überhaupt kon ontstaan en dat veel kinderen eigenlijk met een «luchtzakje» in het reguliere onderwijs zijn begonnen. Het was toch te voorzien dat het aantal leerlingen dat een beroep zou doen op met name ambulante begeleiding zou toenemen. Dit was met name in het eerste jaar een probleem. Als er een stabiel leerlingenaantal is bereikt, is dit probleem opgelost.
Over de inzet van het PGB in het onderwijs is veel onrust ontstaan onder de ouders. Als de inzet van extra mensen en middelen niet meer mogelijk is, zullen sommige kinderen moeten overgaan naar een kinderdagcentrum (KDC) of een instelling of zelfs thuis komen te zitten. De bewindslieden hebben toegezegd dat zij in het voorjaar een voorstel zullen doen voor de toepassing van het PGB. Mevrouw Aasted Madsen is van mening dat de leerlingen, hun ouders en de scholen niet tot de zomervakantie in onzekerheid mogen verkeren over de situatie na 1 augustus. Zij dringt daarom aan op behandeling van dit voorstel voor 1 april a.s.
Het vervoer van leerlingen die tijdelijk op een ander adres verblijven, levert mogelijkheden op. Daarnaast ontstaan er financiële moeilijkheden in gemeenten die grote instellingen binnen hun grenzen hebben. Is de minister bereid om die knelpunten samen met de Vereniging van Nederlandse gemeenten te inventariseren en op basis daarvan een oplossing voor te stellen?
Hoe kan worden bereikt dat jonge mensen van 20 jaar met een verstandelijke handicap die een bepaald niveau hebben bereikt, na afloop van het onderwijs dat niveau kunnen vasthouden en zich misschien nog verder kunnen ontwikkelen? Zo zullen de energie en inspanningen die in hun onderwijs zijn gestoken, niet verloren gaan. Het motto een leven lang leren zou ook voor hen moeten gelden.

De heer **Slob** (ChristenUnie) vindt het goed dat de uitvoering van de LGF aan de hand van de voortgangsrapportages wordt gevolgd en waar nodig en mogelijk wordt bijgesteld. Daarbij moeten de belangen van deze kwetsbare kinderen voorop staan.
Er moet op korte termijn een einde komen aan de onzekerheid over het PGB en de LGF, ook omdat er tijdig keuzes moeten kunnen worden gemaakt voor de aanmelding voor het volgende cursusjaar. De betrokken ministeries moeten hiertoe de handen ineen slaan. De inhoud van het beleid moet voorop staan. Kinderen die met een PGB in het reguliere of speciaal onderwijs zijn ondergebracht, moeten dit waar mogelijk kunnen voortzetten. Zo niet, dan zullen velen van hen moeten terugvallen op een KDC of misschien zelfs thuis komen te zitten. Dit kan toch niet de bedoeling zijn.
De herindicatie is bureaucratie ten top. De minister heeft al een aantal goede stappen gezet, maar het is de vraag hoe die in de praktijk handen en voeten krijgen. Ook de heer Slob vraagt naar de betekenis van het begrip «evident stabiele kindkenmerken». Hij is van mening dat dit probleem eenvoudiger kan worden opgelost door de scholen hierin een rol te geven. Zij beschikken over de kennis om de kinderen te beoordelen en redeneren ook uit het belang van het kind. De inspectie zou tijdens haar jaarlijkse inspectie steekproefsgewijs kunnen volgen hoe de scholen dit doen. Misschien moet de kennis van de inspectie op dit punt dan nog wel worden aangevuld.
Er is gevraagd om een generaal pardon voor de herindicatie van de zittende leerlingen in cluster 3. Het is niet haalbaar om de leerlingen op de voorgeschreven termijn te herindiceren. Bovendien zijn zij toch al door een CVO getoetst en geplaatst. Hoe denkt de minister hierover?
De indicatiecriteria kunnen niet altijd worden toegepast. Het merendeel van de leerlingen krijgt een goede plaats, maar voor sommigen, vooral in

de clusters 3 en 4, is de plaatsing minder duidelijk. Verder is het een probleem dat kinderen die naar verwachting kunnen worden geïndiceerd, eerst een forse achterstand moeten opbouwen voordat zij kunnen worden aangemeld. Waarom kunnen er geen kinderen met dreigende problemen worden geïndiceerd? Nu kan daarvoor gebruik worden gemaakt van het criterium «beredeneerde afwijking», maar de Cvi's durven dit niet altijd aan. Is de minister bereid om in samenwerking met de betrokken organisaties na te gaan of de indicatiestelling kan worden vereenvoudigd en er een ruimere context kan worden gevonden voor het hanteren van dat criterium?
De heer Slob vraagt speciale aandacht voor kinderen met epilepsie; op hen zijn de criteria voor langdurig zieke kinderen van toepassing. De Cvi gaat uit van de directe effecten van het chronisch ziektebeeld op de schoolontwikkeling. Dit lineaire beeld is vaak niet vast te stellen. Is het mogelijk om de indicatiecriteria voor leerlingen met epilepsie aan te passen? Welke gevolgen heeft de vereffening van de middelen voor de preventieve ambulante begeleiding voor de epilepsiescholen?
De minister stelt €600 000 beschikbaar voor de ambulante begeleiding. Is het waar dat dit bedrag alleen is bestemd voor cluster 4 of krijgt cluster 3 daar ook een deel van? Ook binnen cluster 3 zijn er immers leerlingen die ambulante begeleiding nodig hebben.
De leerlingen in cluster 3 hebben vaak psychiatrische problemen of stoornissen in het autistisch spectrum. Voor deze leerlingen geldt nog steeds de N-factor 12. Leerlingen met een dergelijke problematiek moeten onderwijs krijgen in veel kleinere groepen. Kunnen zij niet minimaal de MG(meervoudig gehandicapt)indicatie krijgen waarvoor een groepsgrootte van zeven geldt?
De heer Slob merkt tot slot op dat de WEC-raad in oprichting steun verdient.

Mevrouw **Lambrechts** (D66) herinnert aan de doelstelling en uitgangspunten van dit beleid. Uit de stukken blijkt dat vaak niet aan die uitgangspunten kan worden voldaan. De keuzes van ouders worden vaak niet gehonoreerd, de ambulante begeleiding komt in het geding, omdat de middelen daarvoor ontoereikend zijn, de indicatiestelling is een ramp door de enorme bureaucratie en van een toereikend budget in het rugzakje is helaas op dit moment geen sprake. De Kamer heeft destijds twee voorwaarden gesteld aan haar instemming met dit beleid: er moest sprake zijn van keuzevrijheid en er mocht geen budgetplafond zijn. Zonder openeindefinanciering zouden kinderen immers nooit de zorg kunnen krijgen als zij die nodig hebben. Nu er toch een budgetplafond blijkt te bestaan, vervalt de legitimatie van en motivatie voor dit beleid.
Bij de behandeling van de begroting heeft de Kamer een motie aangenomen die duidelijk aangeeft welke problemen zich voordoen in de systematiek, zoals de bureaucratie bij de indicatiestelling en de veel te lange wachttijden ten gevolge van die bureaucratie, de rigide clusterindeling, het PGB en het feit dat de financiële middelen niet op het juiste moment beschikbaar waren. Vooral dit laatste probleem had toch voorzien kunnen worden. Mevrouw Lambrechts stelt met nadruk dat het niet aan de scholen ligt. Die hebben al veel probleemleerlingen in hun gelederen en als zij niet zeker weten dat er voldoende ambulante hulp is, weigeren zij een leerling. Het ligt ook niet aan de REC's. Er zijn nu REC's die de kinderen op vrijdag naar huis sturen, opdat zij ambulante hulp kunnen bieden aan kinderen op de gewone school. Het systeem sterft in schoonheid nog voor het goed op gang is gekomen, omdat beloftes niet kunnen worden waargemaakt.
De minister komt op onderdelen tegemoet aan de vragen van de motie, maar zij gaat nog niet ver genoeg. Een orthopedagoge wijst erop dat de ouders verantwoordelijk zijn voor het invullen van het dossier, maar dit is veel te complex. Zij zegt dat het intelligentieonderzoek niet relevant is,

maar dat er toch veel waarde aan wordt toegekend. De sociale redzaamheid wordt niet met het goede instrument gemeten. Het onderwijskundig rapport in het kader van de herindicatie is vaak lijvig en vraagt om dure onderzoeken alleen om te bereiken dat het kind kan blijven waar het zit. Dit alles kost de instellingen 10 uur per dossier en dus de inzet van extra administratieve krachten. Er ontstaat een papieren handel in dossiers, want het gaat niet over kinderen. Mevrouw Lambrechts vraagt waarom het niet mogelijk is om de werkwijze van cluster 1 over te nemen. Daar wordt met een lumpsum bekostiging gewerkt en is de betrokkenheid en daardoor de tevredenheid van de ouders groot. De genoemde orthopedagoge zegt dat het gevolg van het huidige beleid is dat de dossiers kwalitatief onvoldoende zijn, de bureaucratie toeneemt, de uitvoering fraudegevoelig is en de wachtlijsten toenemen door het ingewikkelde onderzoek. Zo kan het niet langer. Er moeten snel verbeteringen worden doorgevoerd, want iedere dag telt.
Mevrouw Lambrechts dringt erop aan dat de mogelijkheden voor verbetering en vereenvoudiging van de indicatiestelling op korte termijn worden onderzocht. Toetsing achteraf moet zeker bij de herindicatie mogelijk zijn. Misschien is het mogelijk om de indicatiecommissies te koppelen aan de REC's. De graadmeter is de tevredenheid van de ouders.
Zij sluit zich aan bij de vragen die over het PGB zijn gesteld. De bewindslieden moeten duidelijk aangeven wat zij voorstaan. Zij moeten niet net doen alsof zij keuzes faciliteren en tegelijkertijd een enorme belemmering opwerpen om onafhankelijke keuzes te kunnen maken.
Het systeem zou kinderen moeten dienen en moet erop gericht zijn dat kinderen met handicaps worden geholpen. Dit geldt ook voor het grensverkeer tussen de clusters. Het mag geen probleem zijn dat een kind overgaat van cluster 3 naar cluster 4 of andersom bijvoorbeeld omdat het dan dichter bij huis kan blijven of omdat het beter uitkomt. Als het kind gelukkig is waar het zit, de hulp kan krijgen die het nodig heeft en alle betrokkenen tevreden zijn, mag het geen half jaar duren voordat er duidelijkheid bestaat over de vraag of het daar kan blijven.
In de zorg wordt steeds vaker de term «boter bij de vis» gebruikt voor een werkwijze waarin middelen beschikbaar komen als ze nodig zijn. Dit zou ook voor de rugzak moeten gelden en ook voor het PGB. Zo niet, dan moet het traject van de rugzak worden verlaten om te voorkomen dat de politiek en het veld hun tijd verdoen.
Mevrouw Lambrechts sluit zich tot slot aan bij het verzoek om steun voor de WEC-raad.

Mevrouw **Vergeer** (SP) zegt dat de stapels wanhopige brieven van ouders, docenten, schoolbesturen en specialisten uitwijzen dat de uitvoering van de LGF dramatisch verloopt. Zij herinnert eraan dat haar fractie destijds tegen de LGF heeft gestemd, omdat zij wil voorkomen dat ouders een lijdensweg moeten volgen om hun kind geïndiceerd te krijgen, scholen en orthopedagogen worden belast met de rompslomp van de dossiervorming, het kind ondergeschikt wordt gemaakt aan de verantwoordings- en afrekensystematiek, het vertrouwen in het observatievermogen van deskundigen wordt vervangen door toetsen die zogenaamde harde cijfers moeten opleveren, maar kinderen ook keihard tussen de wal en schip laten vallen en het kind langs de meetlat wordt gelegd in plaats van dat de meetlat wordt aangepast aan de behoefte van het kind. Als de lijdensweg van de indicatiestelling dan eindelijk is afgelegd, worden de ouders nog op pad gestuurd met een rugzakje dat pas een jaar later echt wordt gevuld. Bovendien worden zij op pad gestuurd terwijl de infrastructuur van het onderwijs niet voldoet doordat de financiering in het algemeen niet voldoet. Zij dringt erop aan dat ouders echt kunnen kiezen tussen regulier en speciaal onderwijs. Dit vraagt om verbeteringen, maar ook om forse investeringen.

De vraag is nu hoe de LGF kan worden verbeterd. De Algemene onderwijsbond (AOB) noemt de vijfde voortgangsrapportage terecht meer een kwantitatieve benadering dan een kwalitatieve beschouwing. Hoe het werkelijk met de leerlingen gaat en hoe zij worden opgevangen, moet worden afgeleid uit de brieven van betrokkenen. Zo wijst het REC uit Limburg op de hoge kosten van de indicatie. Er wordt een bedrag van €155 vergoed, terwijl de kosten kunnen oplopen tot €800. Dit gaat ten koste van arbeidsplaatsen.
De landelijke criteria voor de indicatiestelling zijn te streng en te rigide. Mevrouw Vergeer oppert dat er wordt gekozen voor een regionale regeling met een budget dat voldoende ruimte biedt als een kind die nodig heeft. Er moet in ieder geval een vangnetbekostiging komen voor moeilijke gevallen. Het LCTI constateert dat de toelichting van eenderde van de afwijzingen, twijfelachtig of onvoldoende is.
De ambulante begeleiding schiet ernstig tekort. Dit wordt vaak veroorzaakt door tijd en personeelsgebrek; veel tijd gaat helaas verloren met papierwerk en de informatie aan scholen. Er is systematisch sprake van geldgebrek en de wachtlijsten groeien. Het rugzakje dat na een inspanning van maanden wordt verworven, is leeg als de leerling op school aankomt. Deze zogenaamde t-1-systematiek zorgt ervoor dat er geen ambulante begeleiding kan worden gegeven. De minister heeft aangegeven dat er 8 mln euro nodig is om van de t-1-systematiek een t-0-systematiek te maken. De scholen schieten dit bedrag nu in feite voor. Wanneer krijgen zij het terug? Hoe moeten zij dit financieren?
Per 1 augustus a.s. zal de ambulante begeleiding van dove leerlingen op het vmbo en mbo worden beëindigd. Die leerlingen kunnen echter niet zonder die extra begeleiding. Wat doet de minister hieraan?
Mevrouw Vergeer vindt het onacceptabel dat het onduidelijk is wat er na 1 augustus a.s. zal gebeuren met het PGB.
Zij kondigt aan dat zij bij de behandeling van het onderwijshuisvestingsbudget terug zal komen op de financiering van de nevenvestigingen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks) is voorstander van de LGF, maar niet op de wijze waarop die nu wordt uitgevoerd. Hoe heeft het zover kunnen komen? Het idee was zo mooi: keuzevrijheid voor ouders, het beste onderwijs voor de kinderen en de zorg volgt het kind. Waarom wordt dit zo slecht uitgevoerd? Uit de vijfde voortgangsrapportage kan dit niet worden opgemaakt. Ouders, instellingen en scholen bestoken de Tweede Kamer met klachten. Deze problemen mogen niet nog verder doorzeuren in het nieuwe schooljaar dat op 1 augustus a.s. begint. Hij dringt erop aan dat de bewindslieden vandaag toezeggen dat er op 1 augustus een relatief kraakvrij systeem bestaat en dat zij alles op alles zullen zetten om dit te bereiken, ook als daar extra geld voor nodig is. De ouders en de kinderen verdienen dit. Hij geeft de bewindslieden de vrijheid om het systeem op te schonen een eenvoudiger te maken. Het staat hen vrij om de herindicatie op te heffen en de bureaucratie te bestrijden op een manier die zij goed achten, zolang zij zich aan de afspraak houden dat er na 1 augustus geen klachten meer komen over het systeem. Willen zij die afspraak maken?
Het ontbreken van een onderwijsachterstand kan er toe leiden dat er geen indicatie wordt afgegeven, terwijl er in sommige gevallen extra zorg nodig is om te voorkomen dat er een onderwijsachterstand ontstaat. Dit probleem wordt nu niet opgelost en deze kinderen vallen buiten de boot.
De heer Vendrik herinnert eraan dat hij tijdens de begrotingsbehandeling aandacht heeft gevraagd voor de ABWZ. De minister heeft de Kamer toen gevraagd het overleg en haar brief over dit onderwerp af te wachten. Inmiddels heeft de Kamer de toegezegde brief ontvangen, maar het overleg is nog niet afgerond. Er is wel een tijdelijke richtlijn voor dit jaar. Hij zegt dat hij hierdoor in paniek raakt. In een recent debat met de minister van Financiën is duidelijk geworden dat er zal worden bezuinigd op de AWBZ. Er zijn flinke overschrijdingen en er komt zeker geen extra

geld. Het is inderdaad waanzin dat het PGB ophoudt bij het schoolplein, maar de huidige financiële afspraken van de coalitie staan een oplossing van dit probleem in de weg. Hij dringt erop aan dat dit nog dit voorjaar wordt geregeld en dat de LGF en het PGB op 1 augustus a.s. vloeiend in elkaar kunnen overlopen. Er moet een einde komen aan de bureaucratie en de grenzen tussen de verschillende regelingen. De intentie van deze operatie moet worden waargemaakt.

De heer **Van der Vlies** (SGP) is van mening dat de LGF een goede manier kan zijn om maatwerk te bieden aan kinderen met een functiebeperking en een bijzondere zorgvraag en om ouders een keuzevrijheid te geven tussen regulier en speciaal onderwijs. Helaas moet worden vastgesteld dat de regeling zo complex is geworden dat veel mensen daarin vastlopen. Door het wegnemen van bureaucratie en door vereenvoudiging moet er een einde komen aan die complexiteit.
Uit de brieven die de Kamer bereiken, spreekt vaak teleurstelling van ouders en scholen. Ook zijn er brieven van schooldirecties die erop wijzen dat zij niet kunnen voldoen aan de eisen die aan hen worden gesteld als ouders van een leerling met een bepaald profiel voor hun school kiezen. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs, hebben vaak al leerlingen onder dak die zorgvragen hebben en dan kan de werklast te groot worden. De scholen moeten worden toegerust op deze taken door deskundigheidsbevordering, zorg- en begeleidingstructuren, maar ook door een herschikking van functies. De zorg in het WSNS-verband (weer samen naar school) en de LGF-structuur zouden naadloos in elkaar moeten overlopen. De financiering moet worden geënt op een nieuw functiesysteem zoals interne begeleiding en remedial teaching. Dit komt nog niet tot uitdrukking in het onderwijsbeleid en de financiering.
In de Eerste Kamer heeft de minister toegezegd dat de vrijval van middelen ten goede kan komen aan de nevenvestigingen. Hoe staat het hiermee?
Vanzelfsprekend moeten er objectieve indicatiecriteria worden gehanteerd, maar daarnaast moet ook de menselijke maat een rol spelen. Daarom mogen de regels niet al te rigide worden toegepast. Zij moeten bovendien niet te complex zijn. In de stukken wordt een behoorlijk zwaar accent gelegd op het IQ. De heer Van der Vlies is van mening dat dit niet het leidende criterium moet zijn en vraagt de bewindslieden hieraan aandacht te besteden.
De scholen moeten invloed krijgen op de gang van zaken. Zij zien van dichtbij wat er gebeurt en kunnen aangeven hoe een wenselijke situatie kan worden bereikt.
De minister wil de herindicatie sterk vereenvoudigen. Hij hoopt dat dit het gewenste resultaat heeft en vraagt overigens aandacht voor het criterium van de beredeneerde afwijking.
In september 2003 zijn in een forumdiscussie van de CG-raad en de Federatie van oudervereniging door Kamerleden toezeggingen gedaan die zij later aan de orde hebben gesteld tijdens de begrotingsbehandeling. De minister heeft daarop geantwoord dat er duidelijkheid zou worden gegeven aan de ouders en het veld. Hij is daarom teleurgesteld over het antwoord op de vragen dat pas op 11 februari is ontvangen. De minister schrijft in reactie op de vragen over de AWBZ (nrs. 48 en 60) dat zij overleg voert met de staatssecretaris van VWS. Hij heeft er begrip voor dat dit geen eenvoudig vraagstuk is. De discipline van de LGF is gericht op de parameter van de onderwijssoort en de discipline van de AWBZ is gericht op de parameter van de zorgvraag. Het kind, de ouders en de scholen mogen hier echter niet de dupe van worden. Er moet nu snel een oplossing worden gevonden. De datum van 1 april is altijd cruciaal in de organisatie van de scholen met het oog op het komende cursusjaar. De situatie van kinderen met een functiebeperking is altijd al onzeker en mag niet verder worden vergroot. De heer Van der Vlies dringt er daarom op

aan dat er voor 1 april indien nodig nog overleg wordt gevoerd opdat er een einde komt aan deze misère.

Het antwoord van de bewindslieden

Het treft de **minister** dat ook in dit debat weer emoties worden getoond. Er wordt niet alleen gewezen op de feiten op macroniveau, maar ook op de ervaringen van individuele mensen. De vraag is nu hoe die gegevens kunnen worden gebruikt om tot verbetering van de wetgeving en de procedures te komen. Terecht is vastgesteld dat de wetgeving complex is, maar er zijn nu eenmaal heel veel belangen in het geding die allemaal een plaats moesten krijgen. Zij herinnert eraan dat zij volmondig heeft ingestemd met de vraag van de Kamer om een evaluatie van het beleid aan het einde van 2004. Die zal onder meer betrekking hebben op het functioneren van de REC's, de ervaringen van de ouders en de indicatiestelling. De evaluatie moet antwoord bieden op de vraag of de LGF zonder Cvi en LCTI kan. Zij zegt dat zij die vragen nu nog niet kan beantwoorden en waarschuwt ervoor dat er nu niet hals over kop allerlei wijzigingen moeten worden doorgevoerd.
Dit neemt niet weg dat er tussentijd wel degelijk problemen kunnen worden opgelost. Die oplossingen zijn een stap in de goede richting, maar als uit de volgende voortgangsrapportage of de reacties van het veld blijkt dat er nog andere knelpunten zijn, zal ook daarvoor een oplossing worden gezocht. De minister durft echter niet te beloven dat er na 1 augustus geen brieven worden geschreven. Wel streeft zij ernaar dat er minder brieven komen en dat de problemen die daarin worden aangekaart, worden opgelost.
Door de knelpunten duurt de indicatie lang en soms te lang, maar er gaat ook veel wel goed. Sinds september 2003 zijn er zo'n 5300 protocollen overgedragen aan het LCTI. Dit betekent dat er minstens 7500 indicaties redelijk snel zijn afgerond. Met de verbetering van de organisatie van de indicatiestelling zal de snelheid toenemen. De wettelijke periode van acht weken voor de indicatie gaat van start als het dossier compleet is. De vertraging ontstaat vaak in het voortraject. De ouders moeten soms lang wacht op onderzoek of op ondersteuning door het REC bij de aanmelding bij de Cvi. Hierin kan verbetering worden gebracht door een betere begeleiding van ouders door en een betere communicatie van het REC. In de doorlichting van de organisatie van de indicatiestelling zal aan dit punt extra aandacht worden besteed, omdat dit zoveel frustratie oproept bij betrokkenen. De uitkomst van deze operatie zal zo snel mogelijk aan de Kamer worden meegedeeld. Ook in de doorlooptijd van het indicatieproces kan vertraging optreden. De minister wil niet toezeggen dat de wettelijke termijn van acht weken begint vanaf de aanmelding. De rapporten zijn dan niet compleet en dit kan tot afwijzing leiden. De periode tussen de aanmelding en het completeren van het dossier kan echter door de toegezegde verbeteringen worden bekort. Daar zal dan ook naar worden gestreefd. Overigens is zij het ermee eens dat die periode van acht weken in voorkomende gevallen kan worden bekort. In de praktijk blijkt die periode soms nodig te zijn, omdat er niet vaak genoeg wordt vergaderd. Zij doet daarom een dringend beroep op de Cvi's om de beslissingen over de dossiers sneller te nemen en er niet tot het laatste moment mee te wachten. Een eventuele wijziging van de termijn van acht weken vraagt om een wetswijziging. Een praktische aanpak verdient daarom de voorkeur.
Het oude systeem kende veel knelpunten en daarom is er gekozen voor een nieuw systeem dat de rechten van het kind regelt en objectief en beheersbaar is en voor een geobjectiveerde indicatiestelling. De minister kan zich de discussies over dit onderwerp nog goed herinneren. De sprekers waren zich bewust van de complexiteit en de discussie heeft geleid tot een flexibele invoering van de indicatiestelling. De criteria en proce-

dures zijn vastgelegd in een ministeriële regeling opdat zij gemakkelijk kunnen worden veranderd. Door middel van het toezicht en het advies van de LCTI wordt de vinger aan de pols gehouden. Het functioneren van de indicatiestelling is een essentieel onderdeel van de evaluatie van de LGF aan het einde van 2004. Dan ook moet ten principale worden vastgesteld of het stelsel aanpassing behoeft.
De knelpunten die voor die tijd wellicht kunnen worden opgelost, vallen in twee groepen uiteen. De eerste heeft betrekking op de systematiek, bureaucratie en werklast en de tweede op de knelpunten in de uitvoering zoals inwerkproblemen. Scholen, REC's en ouders hebben nieuwe taken en verantwoordelijkheden gekregen en die hebben tot een andere rolverdeling geleid. Het is belangrijk dat er zoveel mogelijk ervaringen worden uitgewisseld om tot een goede, werkbare oplossing te komen. De organisatie van de indicatiestelling is niet altijd even efficiënt en doelmatig.
Onnodig onderzoek moet natuurlijk worden geschrapt. Dit geldt bijvoorbeeld voor het logopedisch psychodiagnostisch onderzoek voor slechthorende leerlingen en het sociaalredzaamheidsonderzoek voor leerlingen met een laag IQ. De LCTI zal op basis van de dossieranalyses nagaan wat er nog verder kan worden geschrapt.
De dossiertoezending naar de LCTI is tot het minimum teruggebracht. De busjes rijden dus niet meer. Op de vraag of dit niet eerder had kunnen worden geregeld, antwoordt de minister dat de Eerste Kamer dit heeft tegengehouden. Inmiddels is dit opgelost.
De herindicatie van leerlingen moet in de toekomst inderdaad eenvoudiger worden. Formeel beslist de Cvi over de herindicatie, maar de CvB zal leidend worden. Daarmee kan al veel rompslomp worden voorkomen. Om de herindicatie volledig bij de school te leggen, is een wetswijziging nodig. Op basis van de uitkomst van de evaluatie zal worden vastgesteld welke wijzigingen van de wet nodig zijn. Die kunnen dan in een ronde worden verwerkt. Een wijziging van de ministeriële regeling is natuurlijk eenvoudiger en kan op kortere termijn gebeuren.
De LCTI geeft continu «feed back» aan de Cvi's over verbetering van de werkwijze. Die moet vooral praktisch zijn. De Cvi's en de scholen die ouders begeleiden in het samenbrengen van het onderzoek in met name de eerste fase, zijn vaak strenger dan nodig is. In de terugkoppelingsgesprekken geeft de LCTI aan wat goed gaat en wat beter en doelmatiger kan. Deze functie van de LCTI, het verspreiden van «best practices» en het verbeteren van de praktische aanpak, is heel belangrijk, want dit kan niet met wetgeving worden geregeld. De processen binnen het REC lopen inderdaad niet soepel. De REC's zijn natuurlijk zelf verantwoordelijk voor een efficiënte en doelmatige organisatie, maar de leerlingen, ouders en leerkrachten moeten daar wel van op aan kunnen.
De knelpunten zullen in samenwerking met de inspectie, de LCTI en de WEC-raad in oprichting worden doorgelicht. De minister voegt hieraan toe dat het nu ook meteen duidelijk is dat zij de WEC-raad serieus neemt. Als de uitkomsten van dit onderzoek bekend zijn, zal in samenwerking met de REC's en de LCTI worden nagegaan welke kwaliteitsimpuls kan worden gegeven aan de organisatie van de indicatiestelling. Het onderzoek begint in maart en een en ander moet voor de zomer zijn afgerond. In het nieuwe schooljaar kan dan met een betere organisatie worden gewerkt.
De acties die moeten leiden tot vereenvoudiging, moeten in de ministeriële regeling in het gele katern van maart worden gepubliceerd. Dit wordt aan de Kamer gezonden, omdat er een voorhangprocedure van vier weken is vastgesteld. De ministeriële regeling kan pas worden ingevoerd als die procedure is afgerond. De minister vraagt aan de leden of zij het mogelijk achten om dit sneller te doen. De LCTI kan dan zo snel mogelijk beginnen met de vereenvoudigingen en hoeft niet te wachten op de voorhangprocedure.
Er is gevraagd om een generaal pardon voor de herindicatie in cluster 3. Dit is niet meer nodig nu de werkwijze eenvoudiger wordt en zal

aansluiten bij de werkwijze van de school. De evaluatie van het handelingsplan is leidinggevend. Dit betekent eigenlijk dat de herindicatie al bijna rond is op de formele «afzegening» na. De leerlingen hebben dan recht op dit onderwijs en kunnen dit recht verzilveren. De minister vindt het belangrijk dat er op school wordt geëvalueerd en dat het Cvi dan alleen nog maar een objectieve toets uitvoert.
Zij wijst er op dat er in de praktijk wel gebruik wordt gemaakt van de beredeneerde afwijking. In cluster 2 in 23%, in cluster 3 in 9% en in cluster 4 in 31% van de gevallen. De vraag is nu echter of het gebruik van de beredeneerde afwijking nog kan worden verbeterd en hoe de ervaringen die ermee zijn opgedaan, kunnen worden verspreid. De LCTI is daarmee bezig. De beredeneerde afwijking biedt in probleemgevallen een uitweg en moet daarom worden gehandhaafd. Een verdere beschrijving is niet nodig en zal alleen maar complicerend werken.
Zij gaat ervan uit dat zij met haar uiteenzetting over de inzet van de CvB ook impliciet antwoord heeft gegeven op de vraag naar de evident stabiele kindkenmerken.
Naar aanleiding van de opmerking over de kosten van de herindicatie, zegt zij toe dat zij zal onderzoeken of de kosten elders ook zo hoog zijn. De Kamer zal hierover worden geïnformeerd in het rapport over de doorlichting.
De scholen voor blinde en slechtziende kinderen zijn in 1995 gefuseerd tot vier instellingen voor visueel gehandicapten. Er is toen gekozen voor een bekostigingsysteem waarin de meerkosten die voor dit onderwijs beschikbaar waren in 1995, zijn gebudgetteerd. Als het leerlingaantal daalt, blijven de middelen behouden. Als het leerlingaantal groeit, krijgen de instellingen voor die extra leerlingen alleen de basisschoolbekostiging. Met dit bekostigingstelsel kunnen de instellingen zelf beslissen voor welke leerlingen zij de zorgmiddelen inzetten. Bij de LGF is gekozen voor een andere systematiek. Zij zegt toe dat in het kader van de doorlichting zal worden nagegaan welke voordelen de werkwijze in cluster 1 biedt en welke elementen daarvan kunnen worden gebruikt in de andere clusters zonder dat de financieringssystematiek van de LGF wordt veranderd.
Voor de twee epilepsiescholen is een expertisebekostiging vastgesteld; de criteria voor de inzet daarvan worden door de scholen zelf ontwikkeld. Daarnaast wordt er voor leerlingen met epilepsie op andere scholen, een voorstel ontwikkeld om de criteria meer op hun specifieke situatie af te stemmen.
Met de invoering van de LGF is een investering van 40 mln euro gemoeid. Dit is een groot bedrag, maar er waren dan ook veel wensen. Niet alle wensen kunnen worden gehonoreerd en daarom zijn er prioriteiten gesteld, onder meer voor meer handen in de klas in cluster 4 en voor het ZMLK. Voor kinderen die een indicatie krijgen, zijn middelen beschikbaar.
In november 2003 heeft de Kamer een motie aangenomen waarin zij de regering vraagt om de bekostiging van de ambulante begeleiding te laten starten op het moment dat een leerling met een handicap of stoornis wordt ingeschreven bij een school voor regulier onderwijs. Dit is toegespitst op cluster 4, omdat daar de grootste groei werd verwacht en er in de tijd de minste formatie is opgebouwd. Bij de behandeling van de begroting waren er nog geen telgegevens beschikbaar op basis waarvan zou kunnen worden vastgesteld dat het totaal aantal leerlingen dat behoefte heeft aan ambulante begeleiding, is gegroeid. Daardoor kon er nog geen raming van de kosten worden gemaakt. Bij die gelegenheid is ook aangegeven dat de begroting geen ruimte biedt voor de omzetting van de t-1-bekostiging in een t-bekostiging. Toen uit de telgegevens per 1 oktober 2003 bleek dat het totaal aantal leerlingen dat behoefte heeft aan ambulante zorg, is toegenomen, is een bedrag van € 600 000 gereserveerd. Met het LGF-agendaoverleg is afgesproken dat die middelen worden ingezet in cluster 4 als tegemoetkoming in de kosten waarmee de scholen nu al worden geconfronteerd en die ze achteraf krijgen toege-

kend. De problemen zijn in cluster 4 het grootst. De beschikkingen liggen klaar. Met de verzending wordt gewacht op de uitkomst van dit overleg. Dit is een beperkte tegemoetkoming. De Kamer zal schriftelijk worden geïnformeerd over het resultaat dat ermee wordt geboekt.
Voor de omzetting van de t-1-bekostiging naar t-bekostiging voor alle ambulant begeleide leerlingen zou een bedrag van 8 mln euro nodig zijn. Dat is niet op de begroting te vinden. Dit is een tijdelijk probleem, omdat het vanaf 1 augustus 2004 glad loopt. Bij de vaststelling van het beleid is met deze systematiek ingestemd. De afspraken zijn gebaseerd op consolidatie van het aantal jonge mensen dat een beroep zou doen op de rugzak. Het is waar dat de eenmalige voorfinanciering niet op de begroting is opgenomen.
Zij bestrijdt dat de rugzak het eerste jaar leeg is. De rugzak bestaat uit twee delen: een deel voor de reguliere school en een deel voor het speciaal onderwijs ten behoeve van de ambulante begeleiding. Het deel voor de reguliere school wordt een maand na inschrijving op de school toegekend. Alleen voor het deel ambulante begeleiding geldt de t-1-systematiek. Zij ontkent dat zij het belang van de ambulante begeleiding zou onderschatten. De ambulante begeleiding is juist een succesfactor voor het hele LGF-traject.
Voor gehandicapte leerlingen op de ROC's geldt een andere systematiek. Aan de lumpsum zijn de VOA-middelen toegevoegd. In totaal is hiermee een bedrag van 79,5 mln euro gemoeid. Met het oog op de gekozen systematiek is er geen sprake van oormerking. Met ingang van de begroting voor 2004 wordt extra geld toegevoegd aan de VOA-middelen: van 1,5 mln euro in 2004 oplopend tot 3,5 mln euro in 2006. Dit kan worden ingezet voor leerlingen met een handicap en in de vorm van allerlei activiteiten. Het principe van het rugzakje is in strijd met de lumpsumgedachte en de autonomie van de instellingen. Met de BVE-raad is wel afgesproken dat er zal worden gezocht naar een logische manier om de noodzakelijke voorzieningen bij individuele deelnemers te laten terechtkomen. Daarbij moet recht worden gedaan aan het feit dat de ene instelling meer gehandicapten heeft dan de andere. De minister stelt voor dat dit onderwerp wordt meegenomen in het traject Koers BVE.
In het onderwijs aan hoogbegaafden zal de ondersteuning door Stichting leerplanontwikkeling (SLO) en het CPS worden uitgebreid. De expertisescholen die zowel kinderen kunnen opvangen als andere scholen kunnen begeleiden, zullen worden gestimuleerd. Daarnaast krijgt dit beleid verder gestalte in de plusklassen die ontstaan door de samenwerking tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs.
De Adviescommissie toelating en begeleiding (ACTB) is onder meer ingesteld om van advies te dienen als een school een leerling weigert. Als ouders daartegen bezwaar maken, moet dit ook worden gemeld bij de ACTB. De commissie zal de weigeringsgronden van de school wegen.
Met een brief aan het KPC is deze week een begin gemaakt met de verbetering van de organisatie van de aanpak van dyslexie in het onderwijs. Deskundigen en belanghebbenden zijn hierbij en bij de verdere voortgang van het traject betrokken.
Omdat het vso als zodanig geen diploma's afgeeft, wordt er samengewerkt met reguliere scholen voor voortgezet onderwijs. Via het reguliere onderwijs of via een staatsexamen kan een diploma worden behaald, ook door leerlingen in cluster 3. Blijkbaar is dit onvoldoende bekend. De minister zegt toe dat hierover meer informatie zal worden verstrekt.
Met de Vereniging van Nederlandse gemeenten vindt regelmatig overleg plaats over het leerlingenvervoer. Daarbij komen ook actuele ontwikkelingen aan de orde.
Voor oudere leerlingen in het speciaal onderwijs kan via de inspectie een ontheffing worden aangevraagd. De LGF is gericht op het funderend onderwijs. Voor leerlingen in het mbo en hoger gelden andere voorzieningen.

Er is inderdaad niet voorzien in een aparte bekostiging van nevenvestigingen. Voor de personele kosten is een oplossing gevonden in de lumpsumfinanciering die is voorgesteld om de bekostigingsystematiek van het WEC sterk te vereenvoudigen. De aftopping voor directie en conciërge komen daardoor te vervallen. Op de vraag om een extra vaste voet is geen antwoord gevonden. In de Eerste Kamer is toegezegd dat het geld uit een eventuele vrijval hiervoor zal worden besteed.
Het aantal leerlingen met een rugzakje in het vmbo groeit. De LWOO-indicatie vindt alleen plaats bij de instroom in de brugklas en fungeert als een verdeelmechanisme voor het geld. Dit geld blijft vier jaar beschikbaar, los van de vraag of de leerling nog wel zorg nodig heeft of zelfs of hij nog wel op school zit. De school bepaalt welke leerling hulp krijgt. Zo is het in de Kamer afgesproken, maar in de praktijk loopt het vaak anders. Daarom zal hier in de uitwisseling met de scholen aandacht aan worden besteed.
Samen met de Nederlandse verenigingen voor autisme is een landelijk netwerk ingesteld. De verenigingen zijn nauw betrokken bij de activiteiten die in dit kader worden ontplooid. Het boek en de cursus voor het voortgezet onderwijs worden aangevuld. Verder wordt er een cd-rom uitgebracht met praktische informatie en hulpmiddelen voor ouders, leerlingen en scholen om de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs te vergemakkelijken. Op die manier kan ook de deskundigheid van de leerkrachten verder worden ontwikkeld.
Er is een aantal structurele maatregelen getroffen om te voorkomen dat er kinderen thuiszitten, maar in individuele gevallen kan dit toch niet altijd worden voorkomen. Dankzij de instelling van onderwijsconsulenten en 170 crisisplaatsen in het project Herstart kunnen zo'n 500 kinderen per jaar worden geholpen. Er zijn vijf regio's gevormd en het streven is erop gericht dat de leerling binnen een termijn van 13 weken kan worden geplaatst op een passende school. In Noord-Holland is een begin gemaakt met twee groepen; dit heeft geleid tot de instroom van 20 leerlingen. In de eerste week van maart zullen er in Rotterdam 14 leerlingen instromen. In maart zullen ook in de andere regio's leerlingen instromen. De minister zegt toe dat de Kamer voor de zomervakantie een eerste tussenrapportage zal ontvangen; er is dan in alle regio's een volle periode gewerkt.
Het project Herstart is een curatieve maatregel. Dit doet niets af aan de eigen verantwoordelijkheid van de scholen voor het her- of overplaatsen van leerlingen. Daarvoor is de periode van vier weken bedoeld. Het project mag die verantwoordelijkheid niet overnemen. Met de projectorganisaties is wel besproken dat er in individuele gevallen van die periode kan worden afgeweken.
Op Heliomare maar ook op andere scholen zijn autistische leerlingen toegelaten die eigenlijk niet tot de primaire doelgroep behoren. Dit is de oorzaak van de problemen. Bij herindicatie krijgen die leerlingen een indicatie voor cluster 4. Eigenlijk wist men dat al langer. In Eindhoven is die problematiek voortvarender aangepakt. De minister wil niet tornen aan de clusterindeling en de indicatiestelling, want dan wordt de grond onder de LGF weggehaald. Zij wijst erop dat leerlingen die zijn geïndiceerd voor cluster 4 niet binnen cluster 3 een diploma hoeven te halen. Door middel van een nevenvestiging van het REC cluster 4 op het terrein van Heliomare wordt een oplossing geboden voor dit specifieke probleem. De leerlingen die het betreft en die nu zijn geïndiceerd voor cluster 3, zullen opnieuw worden geïndiceerd voor cluster 4 en worden ingeschreven op die school. Op die manier wordt het onderwijs aan de zittende kinderen voortgezet. Overigens is die herindicatie dit jaar nog niet aan de orde. Er wordt gezocht naar oplossingen voor de toelating en de verschillen in de bekostiging. Indien nodig wordt er een overgangsmaatregel getroffen. Desgevraagd merkt zij nog op dat van de expertise die in cluster 3 is opgebouwd, zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt. Nu moet er echter een praktische oplossing worden gevonden die ook structureel is.

De **voorzitter** wijst erop dat de vaste commissie voor OCW op 11 maart in een procedurevergadering bijeen zal komen. Kan de minister bevorderen dat zij enkele dagen daarvoor over de conceptministeriële regeling kan beschikken? De commissie kan dan op 11 maart een beslissing nemen.

De **minister** antwoordt dat zij daarvoor zal zorgen.

De **staatssecretaris** stelt vast dat er ondanks het feit dat er bij de behandeling van de LGF problemen werden voorzien, ook uit het veld steeds op is aangedrongen om toch vooral door te gaan op de ingeslagen weg. Hetzelfde deed zich voor bij de modernisering van de AWBZ. Beide trajecten kunnen in individuele gevallen samen komen en dit levert problemen op. Zij zegt met nadruk dat er een oplossing voor die problemen zal worden gevonden. Er is absoluut geen sprake van een stammenstrijd tussen de betrokken ministeries en over de inzet van het ministerie van VWS kan geen twijfel bestaan. Zij stelt zich op het standpunt dat kinderen met een beperking zo veel en zo volwaardig mogelijk moeten kunnen deelnemen aan het onderwijs. Zij moeten de zorg kunnen krijgen die zij nodig hebben om überhaupt naar school te kunnen gaan. Het probleem is nu dat de systematiek van de LGF en de systematiek van de AWBZ op elkaar moeten aansluiten zonder dat er sprake is van overlapping of substitutie. Bovendien moet overbodige bureaucratie worden vermeden en moet ervoor worden gezorgd dat ouders en scholen weten waar zij aan toe zijn. Dit geldt natuurlijk ook voor de mensen die de indicatie stellen. Dit is geen eenvoudige opgave gelet op de ingewikkelde systematiek van beide regelingen en de verschillen in de indicatiestelling. Er moet heel zorgvuldig te werk worden gegaan. Het is echter niet de vraag of dit zal worden opgelost, maar hoe.
In de brief van 13 november 2003 wordt aangegeven dat er niets zal veranderen voor de kinderen die binnen de huidige systematiek naar school gaan. Ook over de gedragslijn tot 1 augustus a.s. kan geen twijfel bestaan. Die is overigens ook op internet te vinden. Misschien is die informatie niet altijd even eenduidig overgedragen en weten ouders daardoor niet precies waar zij aan toe zijn.
De staatssecretaris benadrukt dat er geen kinderen tussen de wal en het schip mogen vallen. Als er nieuwe protocollen voor de indicatiestelling zijn opgesteld en er op basis daarvan een indicatie wordt gesteld voor beide systemen, zullen er geen problemen meer zijn. Tot die tijd zullen de kinderen die worden geïndiceerd, een rugzakje krijgen en het PGB dat bij hun indicatie hoort.
Ouders die hun kind nu willen aanmelden voor het nieuwe schooljaar, krijgen wellicht te horen dat zij moeten wachten op de nieuwe regeling. Dat is zeker niet de bedoeling. De indicatie die nodig is voor een AWBZ-budget, een indicatie geeft immers niet per se recht op een PGB, blijft gewoon gehandhaafd. De vraag is nu hoe dit budget vanaf 1 augustus 2004 kan worden ingezet zodanig de zorg aansluit op hetgeen het onderwijs biedt. Het is natuurlijk niet de bedoeling om onderwijszaken te bekostigen uit de AWBZ.
Zij benadrukt dat zij zich samen met de minister van OCW hard maakt voor een goede oplossing opdat kinderen met een ernstige problematiek gewoon kunnen deelnemen aan het onderwijs. De tijdelijke gedragslijn is ingezet om ervoor te zorgen dat bestaande onderwijsarrangementen voor kinderen met een beperking kunnen worden voortgezet. Er vindt regelmatig overleg plaats en dit moet voor de aanvang van het nieuwe schooljaar tot een structurele oplossing leiden. In deze structurele oplossing is onderwijs een zogenaamde voorliggende voorziening voor zover het onderwijs eenvoudige zorg levert aan kinderen met een beperking. Zodra een kind echter zware en complexe zorg nodig heeft en niet genoeg heeft aan die eenvoudige zorg van het onderwijs, is een aanspraak op de AWBZ

mogelijk. De reden hiervan is dat voor die zware en complexe zorg onderwijs niet voorliggend is, omdat de deskundigheid voor dit type zorg binnen het onderwijs ontbreekt. In de structurele oplossing wordt de eenvoudige zorg die door onderwijs wordt geleverd, afgetrokken van de AWBZ geïndiceerde zorg. Een kind met ernstige problematiek houdt na aftrek AWBZ-zorg over om in te zetten in het onderwijs. Dit kan lijfgebonden zorg van allerlei aard zijn. Op die manier wordt er een aanvulling geleverd op wat het onderwijs zelf kan doen.
Met deze structurele oplossing kunnen alle kinderen onafhankelijk van de zwaarte van hun handicap naar het onderwijs. Het grote voordeel van deze oplossing is dat het mogelijk wordt om ongeacht de mate van beperking, deel te nemen aan het onderwijs, met dien verstande dat er andere afwegingen kunnen zijn waarom scholen van mening zijn dat dit hun mogelijkheden te boven gaat.
Desgevraagd merkt de staatssecretaris op dat het om kinderen gaat met een heel zware problematiek die extra zorg nodig hebben die zo zwaar is dat zij daarvoor AWBZ geïndiceerd worden. De ouders kunnen er dan voor kiezen om die indicatie om te zetten in een PGB. Dit blijft zo. Als zij dit willen aanwenden in het onderwijs, zal eerst worden nagegaan wat het onderwijs biedt. Bij de indicatiestelling zal dus rekening worden gehouden met hetgeen het onderwijs normaliter aan deze kinderen biedt. De AWBZ-zorg wordt toegevoegd aan wat het onderwijs al doet. Dit geldt voor alle kinderen, ongeacht hun handicap.
Er verandert dus niets, alleen wordt ernaar gestreefd om beide systematieken helder op elkaar te laten aansluiten. Bij de indicatie zal worden nagegaan wat het kind extra nodig heeft boven wat het in het onderwijs kan krijgen. Dit wordt geprotocolleerd.
Uit brieven van ouders kan worden afgeleid dat er scholen zijn die ouders adviseren om geen rugzakje aan te vragen, omdat dit zo ingewikkeld is. In plaats daarvan wordt voorgesteld om het PGB in te zetten. Dit is natuurlijk niet de bedoeling, want het rugzakje is niet voor niets ingevoerd. Overigens moet dit ook duidelijk worden gemaakt aan de ouders om te voorkomen dat er valse verwachtingen ontstaan over de toepassing van het PGB.
Als een kind een AWBZ-indicatie krijgt, kan er dus een keuze worden gemaakt tussen zorg in natura en een PGB. Die zorg en dat PGB kan dan worden ingezet voor datgene dat de school het kind niet kan bieden.
Tot slot zegt de staatssecretaris toe dat zij schriftelijk zal ingaan op de praktijkvoorbeelden van de Federatie van oudervereningingen en CG-raad die tijdens dit overleg zijn uitgedeeld.

Gedachtewisseling in tweede termijn

Mevrouw **Eijsink** (PvdA) heeft uit het antwoord van de minister en de opsomming van knelpunten niet kunnen opmaken wanneer er nu echt iets zal veranderen. Waarom doet de minister geen toezeggingen met harde termijnen? Mevrouw Eijsink handhaaft haar verzoek om bij de indicatiestelling de wettelijke termijn van acht weken te hanteren vanaf het moment van de aanvraag. Is de minister bereid de Kamer schriftelijk te informeren wanneer welke verbeterpunten zullen worden ingevoerd en hoe de Kamer en het veld daarover worden geïnformeerd? Mevrouw Eijsink dringt erop aan dat eventueel overleg zo tijdig plaatsvindt dat het beleid voor de aanvang van het nieuwe schooljaar bekend is.
Wat betekent de vraag om vermindering van de bureaucratie en vergroting van de autonomie van de scholen voor de visie van de minister op het geheel?
Mevrouw Eijsink vraagt de staatssecretaris om haar betoog nog eens in een brief aan de Kamer toe te lichten zodat duidelijk wordt wat de implicaties van haar beleid zijn voor het onderwijs.

De heer **Balemans** (VVD) vraagt wanneer de Kamer wordt geïnformeerd over de uitkomst van het overleg tussen de betrokken ministeries over de LGF en het PGB. Hij stelt met klem dat de Kamer hierover nog voor 1 april moet kunnen debatteren. Op die datum moeten de scholen duidelijkheid hebben over het aantal leerlingen in het nieuwe schooljaar.
Hij heeft de woorden van de staatssecretaris zo begrepen dat het PGB ook kan worden ingezet voor het onderwijs, zowel voor de oude gevallen als voor de nieuwe gevallen na 1 augustus 2004. Kan zij dit bevestigen?

Mevrouw **Aasted Madsen-van Stiphout** (CDA) komt terug op de diplomaproblematiek in de clusters 3 en 4. Als Heliomare of welke andere school dan ook in staat zijn een goed product te leveren aan leerlingen in zowel cluster 3 als cluster 4, kunnen die leerlingen toch op een school worden geplaatst?
Door de regelgeving gedwongen wordt nu in de praktijk voor onderinstromers in met name in het ZMOK, bij een school voor vo een LWOO- en een ZMOK-indicatie aangevraagd. Die LWOO-indicatie gaat in de la, want als de leerling het goed blijkt te doen en kan overgaan naar het Ibo, ligt de beschikking al klaar. Zo worden er heel veel aanvragen ingediend en behandeld, maar uiteindelijk maar weinig regelingen gebruikt.
Zij is het niet eens met het argument dat de inzet van het rugzakje in strijd is met de lumpsumsystematiek. In het voortgezet onderwijs is de situatie toch niet anders? De VOA-gelden zijn bedoeld voor de LWOO-leerlingen van het ROC voor de niveau 1 en 2 problematiek. Destijds waren er ook nog REA-gelden en ambulante begeleiding beschikbaar, maar die is nooit ingezet voor deze populatie. Het beleid is erop gericht dat een kind kan kiezen, maar nu moet het tot zijn twintigste in het speciaal onderwijs blijven terwijl het met een rugzakje naar het ROC zou kunnen.

De heer **Slob** (ChristenUnie) vraagt de bewindslieden of zij hun toezeggingen nog eens schriftelijk op een rijtje willen zetten. Hij zegt dat hij de brief van 13 november 2003 over het PGB heel anders heeft uitgelegd dan de staatssecretaris nu doet. Daarom dringt hij erop aan dat zij haar uitgangspunten voor de commissievergadering van 11 maart a.s. nog eens op papier aan de Kamer voorlegt.
De minister wil met een beslissing over de herindicatie wachten tot de uitkomsten van de evaluatie bekend zijn. De heer Slob vindt dit niet nodig en dringt erop aan dat er nu al een traject voor wetswijziging wordt ingezet om verdere tijdsverspilling te voorkomen Hij herhaalt zijn vraag naar de gevolgen voor de epilepsiescholen van de vereffening van de middelen voor de preventieve ambulante begeleiding.
Hij vraagt tot slot aandacht voor zijn opmerking over de leerlingen met N-factor 12.

Mevrouw **Lambrechts** (D66) herhaalt de toezeggingen van de bewindslieden. In de eerste plaats is toegezegd dat zal worden nagegaan of de systematiek van cluster 1 ook mogelijkheden biedt voor de andere clusters, overigens met behoud van de openeindfinanciering. In de tweede plaats is toegezegd dat naast het bedrag van €600 000 dat nu wordt ingezet voor cluster 4, per 1 augustus de vergoeding voor de ambulante zorg in de gewone bekostiging wordt meegenomen. In de derde plaats is toegezegd dat het PGB wordt gehandhaafd voor lijfgebonden zorg bovenop het rugzakje. In de vierde plaats is toegezegd dat het grensverkeer tussen cluster 3 en 4 zo praktisch mogelijk zal worden geregeld.
Tot slot merkt zij op dat het goed is dat er nu een eerste stap is gezet op weg naar vereenvoudiging van de herindicatie. Zij rekent erop dat al deze toezeggingen snel worden uitgevoerd.

Mevrouw **Vergeer** (SP) is verheugd over de verbetering van de bekostiging van de nevenvestigingen.

De ambulante begeleiding hoort bij het rugzakje. Er is 8 mln euro nodig om het systeem sluitend te maken. Zo'n bedrag is toch «peanuts» op de rijksbegroting in vergelijking met bijvoorbeeld de nieuwbouw van het ministerie van OCW of de conferenties in het kader van het voorzitterschap van de EU. Als de minister nu niet kan toezeggen dat zij dit bedrag zal vrijmaken, wil zij dan toezeggen dat dit bij de voorjaarsnota zal worden geregeld?

De heer **Vendrik** (GroenLinks) heeft net als de heer Slob de indruk dat de staatssecretaris zich nu ruimhartiger uitspreekt dan zij in haar brief van november 2003 heeft gedaan.
De minister heeft veel acties aangekondigd, zoveel dat het moeilijk is daar nu al op te reageren. Daarom herhaalt hij zijn vraag: is er per 1 augustus echt een kraakvrij systeem tot stand gekomen. Er moet snel uitzicht worden geboden op een spoedige verbetering van de LGF-systematiek. Wil zij dit toezeggen?

De **minister** dankt de leden voor hun toezegging dat zij willen meewerken aan een bekorting van de termijn. In die ministeriële regeling die de Kamer voor 11 maart zal worden voorgelegd, is een aantal van de genoemde verbeterpunten opgenomen. In een tweede tranche zal de indicatie en alles wat daarmee heeft te maken, worden doorgelicht. De Kamer zal hierover worden gerapporteerd in april of mei. De derde tranche bestaat uit de evaluatie aan het einde van 2004.
Voor een goede indicatie zijn objectieve criteria nodig. Om willekeur te voorkomen, wordt gezocht naar een goede balans tussen de autonomie van de scholen en hetgeen op landelijk niveau kan worden geregeld. Zij zegt toe dat zij een en ander nog eens op papier zal zetten.
Volgens de wet mag een school alleen leerlingen toelaten die daarvoor zijn geïndiceerd en geen andere kinderen. Dit heeft te maken met de clusterindeling en de indicaties die daarmee samenhangen. Voor Heliomare is nu een praktische oplossing gevonden die bovendien structureel kan zijn; dit probleem zal waarschijnlijk niet beperkt blijven tot een groep. Zij onderkent de onduidelijkheid over het LWOO. Daarom zal hierop worden ingegaan in de berichtgeving aan de scholen.
In de BVE wordt een andere systematiek gevolgd dan in het voortgezet onderwijs. Er is aan de lumpsum extra geld toegevoegd; dit is in het voortgezet onderwijs niet het geval. De minister herinnert aan haar toezegging dat dit punt zal worden meegenomen in de gesprekken in het kader van de «BVE op koers».
De opmerking over de N-factor heeft eigenlijk betrekking op de bekostiging bij een verbrede toetreding. Het uitgangspunt daarvan is dat een school een leerling mag toelaten die is geïndiceerd voor een andere onderwijssoort binnen het REC dan de onderwijssoort die de school verzorgt. Voor de bekostiging van de formatie telt de leerling op basis van zijn indicatie mee voor het leerlingafhankelijke deel. Voor het groepsafhankelijke deel telt de leerling mee met de kernschool. De kritiek spitst zich toe op de verbrede toelating en de bekostiging van meervoudig gehandicapte leerlingen in het ZMLK. Als er aan de kritiek op de factor voor de meervoudig gehandicapte leerling tegemoet wordt gekomen, worden er eigenlijk afdelingen voor meervoudig gehandicapte leerlingen gesticht. Dit gaat in tegen de wettelijke bepalingen. De minister zegt toe dat zij hier nog schriftelijk op zal ingaan.
Er is nooit toegezegd dat er 8 mln euro zou worden vrijgemaakt voor de financiering van de ambulante begeleiding. Het gaat haar te ver om te zeggen dat dit «peanuts» is, want op de begroting is dit bedrag echt niet te vinden.
Door de aangekondigde verbeteringen en veranderingen wordt er gestreefd naar een systeem dat echt goed werkt. Dit neemt niet weg dat er zo nu en dan toch nog uitzonderingen zullen zijn voor individuele mensen.

De **staatssecretaris** herhaalt dat het principe van de structurele oplossing is dat ervoor wordt gezorgd dat ieder kind ongeacht de mate van beperking, onderwijs kan genieten al dan niet met extra middelen uit de AWBZ. Op het moment dat onderwijs als voorliggende voorziening niet meer kan voldoen aan de zorgvraag, kan aanspraak worden gemaakt op extra zorg vanuit de AWBZ. De afspraak die er nu ligt, is dat een kind een indicatie krijgt voor de AWBZ-zorg op basis van het volgen van regulier onderwijs. Dit is het basisniveau van de zorg die het kind nodig heeft. Daarna wordt gekeken naar het type school waarvoor het kind is geïndiceerd en afhankelijk van het gebodene in die geïndiceerde schoolsoort, dus afhankelijk van de voorliggendheid van die voorziening, vindt er een aftrek plaats voor de functie die in de AWBZ geldt. Het PGB kan in principe ook worden ingezet in het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs. Zij vindt het verstandig om de regeling zoals die nu wordt besproken, zo snel mogelijk aan de Kamer voor te leggen. De brief van 13 november kon daarover natuurlijk nog geen helderheid verschaffen. Daarin werd het probleem gesignaleerd en werd er een overgangsregeling aangeboden. De voorgenomen regeling kan naar verwachting eind maart aan de Kamer worden toegezonden, maar de uitwerking moet dan nog verder worden ontwikkeld.

De voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Cornielje

De griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Arends